

BIJEENKOMST 2

HET PROBLEEM VAN LIJDEN EN STERVEN

▪ Herhaling van de vorige les

De vijf aanwijzingen dat God echt bestaat.

▪ Vraag

“Als God bestaat, waarom is er zoveel ellende en lijden in de wereld?”

▪ Vertellen in de groep

Vertel waarom jij denkt dat er zoveel ellende en lijden in de wereld is.

▪ Onderricht uit de Bijbel

Mensen geven veel dingen de schuld voor het lijden en de dood.

De Bijbel wijst naar 5 dingen die leidt tot lijden en dood.

A. ER BESTAAT LIJDEN ALS GEVOLG VAN DE GODDELOOSHEID VAN MENSEN

1. De aard van goddeloosheid.

Wat betekent “goddeloosheid”? Lees Romeinen 1:18-23.

- “Goddeloosheid” betekent twee dingen:

- Goddeloosheid betekent “niet geloven” in het bestaan van God en dus als een atheïst leven, een levensstijl waarin de persoon meestal zijn eigen ‘god’ is en doet wat goed in zijn eigen ogen is.

- Goddeloosheid is “niet geloven in de enige en ware God”, maar in een god die door mensen met hun verbeelding gemaakt of bedacht is. Deze goden kunnen afgoden van steen zijn, maar ook valse goden die in hun denken ontworpen zijn.

In kort, goddeloosheid is “leven zonder de God Die Zich in de Bijbel heeft geopenbaard”!

- Wat doen goddeloze mensen met de ware God?

Hoewel mensen misschien wel weten dat God bestaat, eren/verheerlijken en danken zij Hem niet. Hoewel mensen misschien beseffen dat God bestaat en machtig is, erkennen zij niet openlijk dat Hij bestaat of machtig is. Zij respecteren Hem niet en eren Hem niet. In plaats van de ware God te aanbidden en te dienen, aanbidden en dienen zij hun eigen goden.

- Waarom maken mensen goden/afgoden?

Mensen maken goden die op henzelf lijken (Psalm 115:8), omdat zij graag hun goden willen beheersen en zo controle over hun eigen levensstijl willen houden! De soort goden die zij maken laten toe dat zij leven zoals zij willen, zelfs in zonde leven! Misschien vereist hun goden dat zij veranderen in “wat zij doen” (bv. een aantal godsdienstige plichten nakomen), maar verplichten hen niet te veranderen in “wie zij zijn” (i.e. *bekering en hervorming van houding, woorden, daden, karakter, enz. wordt niet vereist!*)

- Wat moet er gebeuren zodat mensen de ware God gaan respecteren en aanbidden?

Wanneer mensen de ware God gaan respecteren en aanbidden, kunnen zij niet doorgaan met hoe zij geleefd hebben, d.w.z. leven zoals zij maar willen. *De ware God vereist verandering m.b.t. wie zij zijn en m.b.t. wat zij doen!*

2. De gevolgen van goddeloosheid.

Wat zijn de gevolgen van goddeloosheid? Lees Romeinen 1:21.

Goddeloosheid beïnvloedt het denken, het hart en de relaties van een mens. De Bijbel zegt, “Zij zijn ver dwaasd in hun overwegingen”, d.w.z. in Gods ogen zijn de dingen die zij bedenken waardeloos en vruchteloos – ze zijn op niets uitgelopen, omdat zij de waarheid die God geopenbaard heeft niet kennen. Zonder de waarheid en wijsheid van God leven mensen in een wereld van leugens en bedrog. Mensen misleiden elkaar en worden door anderen misleid en zo lijden ze en veroorzaken dat andere mensen lijden!

De Bijbel zegt ook, “Hun onverstandig hart is verduisterd”, d.w.z. zij missen het noodzakelijke licht om moreel of Godwelgevallig te leven. Veel mensen kunnen in zichzelf geen kracht vinden om het goede dat zij graag willen doen ook te doen. Zonder een moreel leven, lijden mensen en veroorzaken dat andere mensen ook lijden!

De Bijbel zegt, “De toorn van God openbaart zich van de hemel over hen” (Romeinen 1:18). De relatie van de mens met de ware God is verbroken.

Samenvatting. Mensen lijden omdat zij het bestaan van de ware en levende God ontkennen of omdat zij de ware en levende God verwisselen/vervangen met mensgemaakte goden. Kortom, de GODDELOOSHEID van mensen veroorzaakt lijden.

B. ER BESTAAT LIJDEN ALS GEVOLG VAN DE ONGERECHTIGHEID VAN MENSEN

1. De aard en omvang van de ongerechtigheid.

- Wat is de betekenis van “ongerechtigheid”?

Lees Romeinen 1:24-32. Terwijl “goddeloosheid” *de verkeerde relatie tot God* uitdrukt, drukt “ongerechtigheid” *de verkeerde relatie tot andere mensen* uit. Mensen verzinnen allerlei manieren om kwaad te doen. Zij slepen elkaar in een onbetamelijke en verdorven levensstijl. Zij schenken zelfs hun bijval aan wat er gebeurt! Denk bijvoorbeeld aan de lijst in Romeinen hoofdstuk 1: geestelijke arrogantie, goden verzinnen die andere mensen moeten aanbidden, seksuele immoraliteit, bedrog in het doen van zaken, kwaadspreken in bijeenkomsten, politieke dwaasheid en ontrouw in relaties. Mensen zijn vol van ongerechtigheid. Geen wonder dat mensen die deze dingen doen zelf lijden en ook anderen doen lijden!

2. Waarom doen mensen elkaar kwaad aan?

Lees Romeinen 1:24-32. De relatie, die mensen met God hebben, bepaalt de relatie, die zij met andere mensen hebben! Wanneer mensen de ware en levende God met valse goden of gewoon met zichzelf verwisselen, geef God hen over aan hun eigen slechte hartstochten, aan hun eigen verwerpelijke denken en aan hun eigen onbetamelijke gedrag (vers 24,26,28)! Dan laat God toe dat mensen worden wat zij graag willen worden en doen wat zij willen. Mensen lijden dus onder de gevolgen van hun eigen begeerten. Omdat zij goddeloos willen zijn, ervaren zij hoe een leven zonder God is! Omdat zij er voor kiezen goddeloos te zijn, worden zij met *ongerechtigheid* vervuld.

- Wie doet dergelijke ongerechtigheid aan mensen?

Lees Romeinen 3:10-12,23. De Bijbel zegt dat alle mensen in de wereld ongerechtigheid doen.

Samenvatting. Mensen lijden omdat zij zelf ongerechtigheid bedrijven, ongerechtigheid bij anderen bevorderen en zelfs de ongerechtigheid in de wereld goedkeuren. Mensen brengen schade aan elkaar toe en maken elkaar afvallig. Kortom, de ONGERECHTIGHEID van mensen veroorzaakt lijden!

C. ER BESTAAT LIJDEN ALS GEVOLG VAN DE VALSE OVERTUIGINGEN VAN MENSEN

1. De aard van de waarheid.

- Wat is waarheid?

Lees Numeri 13:19. “Waarheid” is Wie God is en wat God zegt en doet.

- Wat zijn twee belangrijke waarheden?

Lees Romeinen 1:18, 25; Jesaja 43:4 en Jeremia 29:11. Twee belangrijke waarheden zijn:

- God wil *geborgenheid (zekerheid, veiligheid)* aan je geven, d.w.z. dat je weet dat God je onvoorwaardelijk lief heeft en accepteert. In Jesaja 43:4 (NBG) zegt God, “*Omdat gij kostbaar zijt in mijn ogen en hooggeschat en Ik u liefheb, geef ik mensen voor u in de plaats en natiën in ruil voor uw leven.*” De waarheid is dat je kostbaar, geëerd en geliefd bent! Dat is echte geborgenheid!

- God wil *zin (betekenis)* aan je geven, d.w.z. dat je weet dat wat je doet zin (betekenis) heeft en belangrijk is. In Jeremia 29:11 (NBG) zegt God, “*Want Ik weet welke gedachten Ik over u koester, luidt het woord des Heren, gedachten van vrede en niet van onheil, om u een hoopvolle toekomst te geven.*” De waarheid is dat God je een zinvolle en hoopvolle taak geeft! Je leven is zinvol in Gods ogen. Dat is de echte zin van het leven!

Dus, de waarheid is onlosmakelijk verbonden met God Zelf en met Gods woorden en daden.

2. De weerstand tegen de waarheid.

- Waarom en hoe houden mensen de waarheid ten onder of vervangen zij de waarheid door de leugen?

Lees Romeinen 1:18,22-23.

- Mensen *onderdrukken* de waarheid wanneer zij de waarheid niet willen horen, niet willen weten of niet ernaar willen leven. Zij generen (schamen) zich met God geassocieerd te worden en daarom ontkennen of negeren zij de waarheid. Zij voelen zich schuldig of bang over hun relatie met God en vermijden of weerstaan de waarheid.

- Mensen *vervangen* de waarheid met de leugen wanneer zij doelbewust aan valse overtuigingen vasthouden of in valsheden geloven.

En daarom gebeurt het dat telkens wanneer mensen de geborgenheid en zinvolheid die God wil geven wegduwen of vervangen, zij lijden.

Samenvatting. Mensen zonder de ware en levende God zijn meestal ook zonder gerechtigheid en waarheid. Als zij de waarheid aangaande God niet kennen, kennen zij ook niet de waarheid aangaande zichzelf of de waarheid aangaande de wereld. Zij weten niet wie ze zijn, waar zij vandaan komen, waarom zij hier zijn en waarheen zij gaan! Zij lijden omdat zij zichzelf onzeker, verward voelen en waardeloos vinden. Zij lijden omdat zij geen enkele zin in het leven kunnen zien of omdat zij zich blindelings aan een destructieve levensstijl hebben overgegeven. Kortom, mensen lijden omdat zij geloven in VALSE OVERTUIGINGEN EN WAARDEN.

3. De drie verkeerde relaties

Vraag. Hoe beschrijft de Bijbel de natuurlijke mens?

Van nature heeft elke mens:

- een verkeerde relatie tot God
- een verkeerde relatie tot andere mensen
- en een verkeerde relatie tot zichzelf.

Van nature is elke mens

- goddeloos
- bedrijft hij ongerechtigheid
- en gelooft hij in valse overtuigingen en waarden.

De Bijbel noemt deze drie verkeerde relaties “zonde”. Het woord “zonde” betekent “het doel van God missen”. De werkelijke rede waarom er zoveel ellende en lijden in de wereld is, is de zonde. “Zonde” wordt in de Bijbel altijd gedefinieerd in relatie tot God en als vrucht daarvan, in relatie tot andere mensen en jezelf.

- “De wortel van de zonde” is een verbroken relatie tot de ware en levende God, of te wel, “onafhankelijkheid” van God en dus “zelfgenoegzaamheid”.
- “De vrucht van de zonde” is “doen wat God verbiedt” of “nalaten te doen wat God gebiedt”. De lijsten van zonden in de Bijbel zijn beschrijvingen van de vruchten van de boom, die als wortel “onafhankelijkheid van God” of “een verkeerde/verbroken relatie tot God” heeft.

“Zonde” is:

- om Gods doel te missen
- Gods geboden te overtreden
- en Gods waarheden te verdraaien

Dus, de werkelijke rede waarom er zoveel lijden in de wereld bestaat is “de zonde”. Mensen lijden omdat zij ZONDAREN zijn!

Lees Romeinen 8:7-8. Hoe beschrijft de Bijbel het vermogen van de natuurlijke mens?

De natuurlijke mens, d.w.z. de onwedergeboren of ongelovige mens, heeft een gezindheid die vijandig tegen de God van de Bijbel is. Hij onderwerpt zich niet aan Gods Woord en *hij kan zich niet eens met z'n eigen zogenaamde “vrije wil” of “persoonlijke inzet” aan Gods Woord onderwerpen!* De natuurlijke mens kan niets uit zichzelf doen om God te behagen!

D. ER BESTAAT LIJDEN ALS GEVOLG VAN DE WERKELIJKHEID VAN DE DOOD

1. De betekenis van het woord “dood”

Lees Romeinen 6:23; Prediker 5:15; 9:3-6 Wat betekent “de dood” voor jou?

Het gevolg van de zonde is “de dood”. “De dood” wordt door alle mensen gevreesd. De dood is zo erg dat heel veel mensen er niet eens over de dood willen denken of praten. “De dood” wordt door de meeste mensen ervaren als de climax van al het lijden. “Dood” betekent “scheiding”.

- Dood betekent *scheiding* van je lichaam. Je lichaam keert terug naar het stof van de aarde (1 Korintiërs 15:50).
- Dood betekent *scheiding* van je geliefden op aarde. Je moet ze achterlaten.
- Dood betekent *scheiding* van al je bezittingen op aarde, je verworven kennis, je baan en verlies van alles waarvoor je zo hard gewerkt hebt en van wat je bereikt hebt op aarde (Psalm 49:11,18; 1 Timoteüs 6:7).
- Dood betekent ook *een verschrikking* voor hen die achter blijven. Zij moeten je missen en weten niet wat om te verwachten als zij zelf sterven. Zij leven voortdurend in angst voor de dood (Hebreeënen 2:15).

Samenvatting. “Dood” betekent scheiding van alles op de aarde en veroorzaakt onbeschrijflijk lijden op aarde voor jezelf en iedereen die achter blijft. De dood is de grootste vijand die de meeste mensen kennen. Kortom, mensen lijden omdat zij weten dat zij zullen STERVEN.

E. ER BESTAAT LIJDEN ALS GEVOLG VAN DE WERKELIJKHEID VAN GODS OORDEEL

“Oordeel” in de Bijbel verwijst naar twee verschillende oordelen: namelijk, Gods tegenwoordige oordelen en Gods toekomstige oordelen. Beide brengen lijden met zich mee.

1. De tegenwoordige oordelen van God.

- **Waarom laat God de tegenwoordige vormen van oordeel toe?**

Lees Galaten 6:7-8. God laat de tegenwoordige vormen van oordeel toe als een direct gevolg van eigen zonden. God heeft de aarde en de mens geschapen en het doel van het bestaan van de mens bepaald. *God heeft ook wetmatigheden ingebouwd in zijn schepping en schepselen:* “Wat een mens zaait, zal hij oogsten”. Als deze wetmatigheden overtreden worden, brengen zij Gods tegenwoordige oordelen met zich mee. Als je de wet van zwaartekracht overtreedt, kom je tot een verschrikkelijke val. Eveneens, als je Gods geestelijke en morele wetten overtreedt, laat God toe dat je onder de gevolgen lijdt. Bijvoorbeeld, luiheid leidt tot armoede. Haat leidt tot gebroken relaties. Tirannie leidt tot onderdrukking en oorlog. Wanbestuur van de aarde leidt tot droogten en watervloeden. Corruptie in zaken leidt tot misdaad. Hebzucht leidt tot anderen kappot maken. Seksuele immoraliteit leidt tot allerlei seksuele ziekten. Misbruik van drugs leidt tot verslaving.

In de meeste van deze gevallen halen de gevolgen van zonde de overtreder in. De tegenwoordige oordelen die God toelaat zijn meestal de gevolgen van eigen zonden, d.w.z. Gods ingebouwde gevolgen voor de overtreding van Gods ingebouwde wetten in de schepping halen de overtreder in.

• **Hoe brengt God Zijn tegenwoordige vormen van oordeel over de wereld?**

Lees Leviticus 26:14-33; Amos 4:6-12; Haggai 1:3-11 en Ezechiël 14:21. God voert de heerschappij over de wereld inclusief de gebeurtenissen in de geschiedenis en de krachten van de natuur. In tijden wanneer mensen God ongehoorzaam zijn of wanneer de relatie tussen God en bepaalde mensen verbroken wordt, *dan onttrekt God zijn zorg voor en zijn bescherming van deze mensen en oefent Hij een strafgericht over hen uit.* Hij neemt de basische behoeften aan voedsel en kleding van mensen weg. Hun salarissen belanden in een geldbuidel met een gat erin. Hij blaast de hoge verwachtingen van mensen weg. Oogsten mislukken, grote verliezen worden geleden, oorlogen verwoesten landen, voldoening onder de mensen kwijnt weg, enz. God gebruikt allerlei rampen als aardbevingen, vloed, droogten en hongersnoden, ziekten en epidemieën door de geschiedenis van de mensheid heen om zijn misnoegen met zonde te tonen en mensen te waarschuwen zich te bekeren tot Hem.

• **Wat is het verband tussen je persoonlijke lijden en zonde?**

Het lijden kan verschillende oorzaken hebben:

- Numeri 12:6-10: je eigen zonde.
- 2 Samuël 24:15-17: de zonde van een ander.
- 1 Samuël 5:1-6: de zonde van je volk.
- Lukas 13:16: niet zonde, maar de boze opzet van de Satan.
- Johannes 9:1-3: niet zonde, maar de goede bedoeling van God.

Dus, over het geheel gezien, is het menselijk lijden van welk specifiek oorzaak ook al, het gevolg van de geestelijke degeneratie van de mensheid, waarvan ieder individu een integraal deel vormt. De mensheid is solidair ook in het lijden. De Bijbel verwerpt de gedachte dat het lijden van een individu direct evenredig is aan zijn persoonlijke zonden (zgn. "karma-samsara" van het Hindoeïsme). De Bijbel leert dat God niet alleen met de mens handelt als individu, maar ook als gezin, als volk en zelfs als hele mensheid verbonden aan Adam of alle gelovigen verbonden aan Christus (Romeinen 5:12,18-19). Daarom is een specifiek vorm van lijden, zoals bv. ziekte, niet noodwendig het gevolg van persoonlijke zonden. (De zin van het lijden voor Christenen wordt hier niet besproken).

• **Wat is de werkelijke rede waarom God Zijn tegenwoordige oordelen over mensen brengt?**

Lees 1 Korintiërs 11:32; Hebreëen 12:4-13. "Als wij (christenen) geoordeeld¹ worden, worden wij door de Heere bestraft, opdat wij niet met de wereld (de niet-christenen) veroordeeld (verdoemd)² zouden worden" (1 Korintiërs 11:32). *God brengt Zijn tegenwoordige oordelen over mensen om hen voor de eeuwigdurende verdoemenis te bewaren!* Hij wil niet dat zij voor eeuwig verloren blijven! De bedoeling van Zijn tegenwoordige oordelen zijn om mensen te disciplineren, hen te waarschuwen, hun zonden aan het licht te brengen en hen te berispen voor hun overtredingen. God doet *nu* wat *nu* het allerbeste voor mensen is! Om mensen maar te laten begaan in hun tegenwoordige zonden zou leiden tot slavernij aan de zonde en uiteindelijk tot de eeuwigdurende verdoemenis. Het doel van Zijn tegenwoordige oordelen is om mensen van hun goddeloosheid en ongerechtigheid weg te keren en hen te doen delen in Zijn gerechtigheid en heiligheid.

2. De toekomstige oordelen van God.

• Als je de levensstijlen van mensen in acht neemt, zou je dan het leven in deze wereld als rechtvaardig of onrechtvaardig omschrijven?

Lees Psalm 73:2-16. Het leven is duidelijk onrechtvaardig! Enerzijds lijden goede mensen, worden onzelfzuchtige mensen uitgebuit, worden zachtmoedige mensen geterroriseerd en worden arme mensen bestolen. Anderzijds floreren slechte mensen, maken zelfzuchtige mensen fortuinen, onderdrukken brutale mensen zachtmoedige mensen en worden rijke mensen steeds rijker ten koste van arme mensen. Tirannen sterven vredig in hun bed, terwijl heilige mensen dood gemarteld worden. Als wij aannemen dat God almachtig en goed is, hoe kan Hij dan toelaten dat deze onrechtvaardige toestand niet ophoudt? Als Hij niets doet m.b.t. al dit onrecht in de wereld, hetzij nu, hetzij na dit leven om dergelijk kwaad uit te roeien en het recht te herstellen, dan:

- is God onmachtig en kan Hij het niet doen
- of is God slecht en wil Hij het niet doen!

Maar de Bijbel leert duidelijk dat God almachtig en goed is en dat het recht op een kosmische schaal gedaan zal worden en dat alle mensen die ooit in de geschiedenis geleefd hebben, in *het laatste oordeel* zullen komen!

• Hoe ziet het laatste oordeel eruit?

Lees Hebreëen 9:27; Matteüs 25:31-33; Prediker 12:14. De Bijbel leert dat de fysieke dood helemaal niet het einde van de mens is! Er wacht nog een veel ernstiger en groter lijden voor mensen na de dood! Jezus Christus zal terugkeren naar de aarde en alle mensen, die ooit geleefd hebben, oordelen. Hij zal degenen die in Christus geloven van de ongelovigen scheiden en hen oordelen o.g.v. hun relatie tot Christus. Hij zal mensen oordelen voor alles wat zij gedaan hebben, zowel goed als kwaad. God zal zelfs alle verborgen dingen oordelen. Niemand en niets kan uit Zijn laatste oordeel ontsnappen!

• Waarvoor zullen mensen geoordeeld worden?

¹ Grieks: krinò

² Grieks: katakrinò (zie Romeinen 8:1)

Lees de Bijbelgedeelten. De niet-christenen zullen voor de volgende dingen veroordeeld worden:

- Romeinen 5:12,15-19. Alle mensen zullen veroordeeld worden voor hun solidariteit met de zondeval van Adam, de vertegenwoordiger van alle mensen.
- Matteüs 13:41-42; Openbaring 21:8. God zal de verdorven wereld met al het kwaad van mensen straffen.
- Matteüs 25:41-46. Zelfs mensen die denken dat zij niet slecht zijn, zullen veroordeeld worden, omdat zij niet gerechtvaardigd zijn en omdat zij niet gedaan hebben wat God geboden heeft.
- Johannes 3:18-21,36. God zal mensen oordelen voor hun ongelooft.
- 2 Tessalonicenzen 1:8-9. God zal mensen straffen voor hun onkunde over de God van de Bijbel en hun ongehoorzaamheid aan het evangelie.
- Jesaja 2:11-12,17-19. God zal een einde maken aan de arrogantie en trots van mensen en de machtige politieke en militaire leiders van hun tronen stoten.
- Matteüs 5:3-12. God zal de verdrukten en armen oordelen met gerechtigheid, maar Hij zal de rijken met lege handen wegsturen en de onrechtvaardige mensen ombrengen.

- Waarom zal Gods toekomstige oordeel veel erger dan Zijn tegenwoordige oordelen zijn?

Lees de Bijbelgedeelten.

- Markus 9:42-49. De plaats voor het eeuwig verderf wordt “de poel van vuur” of ook wel “de hel” genoemd, een plaats van pijniging zonder te sterven.
- Lukas 16:23-31. De hel (hier “hades” genoemd) is een plaats van geen terugkeer – een plaats waar niemand uit kunt ontsnappen.
- 2 Tessalonicenzen 1:8-9. De hel betekent “als straf het eeuwig verderf ondergaan weg van het aangezicht van de Heere en van Zijn heerlijkheid”. De hel betekent niet “vernietiging” (Engels: annihilation), maar lijden, omdat een mens van Gods tegenwoordigheid en liefdevolle zorg in de schepping wordt afgesneden.
- Matteüs 25:45-46. Hel betekent “eeuwige straf” dat het tegenovergestelde is van “eeuwige leven”.

De Bijbel zegt duidelijk dat “de dood” niet het einde is! Na de lichamelijke dood komt er heel zeker een eind oordeel. Aan het einde van de menselijke geschiedenis zal Jezus Christus terugkeren en alle mensen die ooit op de aarde geleefd hebben oordelen. Jezus Christus waarschuwt dat slechte mensen in de toekomst zullen lijden. Dit is zeer ernstig! Christus waarschuwt dat het lijden van het eindoordeel van God veel erger is dan de lichamelijke dood! Het lijden in Gods toekomstige laatste oordeel zal het ergste lijden zijn ooit!

- Wie wordt er in de hel geworpen?

Lees Johannes 14:6; Openbaring 20:15. Ieder mens van wie de naam niet in “het boek van het leven” geschreven staat, d.w.z. iedereen die niet het eeuwige leven bezit omdat hij niet in Jezus Christus gelooft.

Samenvatting. Mensen lijden omdat God nu al hun ongerechtigheden met Zijn strafgericht veroordeelt en omdat mensen weten dat zij eenmaal rekenschap zullen moeten afleggen voor wat zij gedaan hebben. Elk verborgen zonde zal heel zeker aan het licht komen en verdoemd worden. GODS TEGENWOORDIGE EN TOEKOMSTIGE OORDELEN veroorzaken lijden!

Samenvatting. De 5 belangrijkste oorzaken voor het lijden:

1. Er bestaat lijden als gevolg van de goddeloosheid van mensen.
2. Er bestaat lijden als gevolg van de ongerechtigheid van mensen.
3. Er bestaat lijden als gevolg van de valse overtuigingen en waarden van mensen.
4. Er bestaat lijden als gevolg van de dood van mensen.
5. Er bestaat lijden als gevolg van Gods oordelen over de mens.

OPDRACHT VOOR DE VOLGENDE KEER

1. Lees weer bovenstaande Bijbelgedeelten en denk na over wat de Bijbel zegt over de redenen voor het lijden en de dood.
2. Denk na over het volgende vraag: “Als jij God was, wat zou jij doen om het probleem van het lijden en de dood op te lossen? Volgende keer zullen we dit probleem bespreken.